

GŁOS NARODU

Wychodzi 2 razy dziennie: o godzinie 6 rano i o 5 wieczór.

WYDAWE WIELKOTRAKT.

Wydawca: Jan Matyasik. Redakcja: Kraków, ul. Szpitalna 15. Ciepła kawiarnia. Telefon 400. Cena numeru 10 hal. Prenumerata półroczna 40 hal. Rocznie 80 hal. Względnym właścicielem jest Jan Matyasik.

Listy pieniężne, przekazy na prenumeratę i inseraty nadawane należy przez Administrację „Głosu Narodu”. Prenumeratę oprócz uposażenia emerytalnego przyznaje każdy urząd państwowy w obrębie menażerii i w państwie niemieckim. Reklamy nie opiewane nie podlegają opłacie postawowej. — Błąkający redaktor nie odpowiada.

Wojna rosyjsko-turecka.

Konstantynopol, 1 listopada.

Oficyalny komunikat turecki opiewa: „Z zeznań majtków rosyjskich, którzy dostali się do niewoli, jakoteż z faktu obecności parowca z minami przy flocie rosyjskiej wynika, że miała ona zamiar zamknięcia minami wejścia do Bosforu i zupełnego zniszczenia floty tureckiej, która z powodu tego zamknięcia byłaby rozdzielona na dwie części. Przyjmując, że Turcy byłaby przez to narażona na niebezpieczeństwo napadu i w przypuszczeniu, że Rosja rozpoczęła kroki nieprzyjacielskie bez poprzedniego wypowiedzenia wojny, flota turecka rozpoczęła pójść za flotą rosyjską i rozprószyła ją. Nasza flota bombardowała miasto Sebastopol i zniszczyła w porcie Noworosyjsk 50 magazynów nafty, 14 wojskowych okrętów transportowych, wiele magazynów zboża i stację radiotelegraficzną. Flota nasza zatopiła dalej koło Odessy krążownik rosyjski, zaś drugi krążownik rosyjski ciężko uszkodzony prawdopodobnie również zatonał. Zatonał także okręt rosyjskiej floty ochotniczej. W Odessie i Sebastopolu 5 rezerwoarów naftowych zniszczono pożarem.”

Konstantynopol, 1 listopada.

Jak slychać, Porta wniosła energiczny protest przeciw prowokacyjnemu wystąpieniu floty rosyjskiej na Morzu Czarnem.

Aby się zabezpieczyć przeciw ewentualnemu atakowi flot nieprzyjacielskich, rząd turecki poczynił konieczne zarządzenia celem obrony portu w Smyrnie.

Według doniesień ze strony autorytatywnej rząd turecki nie wydał poddanych państw trójporozumienia, ale tym, którzy będą chcieli wyjechać, nie będzie czynił trudności. Rząd w ten sposób daje wyraz uczuciom humanitarnym i cywilizacyjnym cenionym przez niego wyżej, niż przez mocarstwa, które wydalily obywateli austro-węgierskich i niemieckich.

Okrety tureckie w Odessie

Kolonja, 1 listopada.

Ambasador rosyjski Giers został odwołany z Konstantynopola. Tureckie okręty wojenne

Turcja wypowiada wojnę całemu trójporozumieniu.

Konstantynopol, 1 listopada.

Dnia 31 października: Ambasadorom Rosji, Anglii i Francji doreczono paszporty. Ambasadorowie rosyjski i angielski odjeżdżają wieczorem, ambasador francuski jutro rano.

Konstantynopol, 1 listopada.

Ambasador rosyjski wyjechał wczoraj wieczorem wraz z rodziną specjalnym pociągami. Tym samym pociągami wyjechali także inni członkowie ambasady i ich rodziny, oraz szereg rosyjskich osobistości. Udają się oni przez Bułgarię i Rumunię. Członkowie prawie wszystkich misyj dyplomatycznych państw nie znajdujących się z Rosją na stopie wojennej przybyli na dworzec kolejowy celem pożegnania. Ogólnie zdziwio, że nie przybył ambasador francuski ani angielski.

Z francuskiego i angielskiego konsulatu usunieto już sztydy.

Zatopienie okrętów rosyjskich.

„Frankf. Zig” donosi z Konstantynopola: Według wiadomości dziennikarskich dwa dalsze okręty rosyjskie zostały zatopione przez flotę turecką.

Co zrobią państwa bałkańskie?

Wiedeń, 1 listopada.

Wiadomości o ofensywie rosyjskiej wywołały w Bułgarii ogromne wrazenie. Rusofile są zgnębieni. Oficyalny komunikat rządu bułgarskiego oświadcza, że Bułgaria zachowa ściśle neutralność i czujną gotowość wobec wypadków.

Dzienniki wiedeńskie wyrażają zdanie, że państwa bałkańskie pozostaną wobec nowej wojny neutralne.

„Zeit” donosi, że Francja zamierza sklonić Bułgarię, Grecję i Rumunię do oświadczenia się za, lub przeciw Turcji.

Rosyjska „Nowoje Wremia” apeluje do państw bałkańskich, by poszły na pomoc Rosji. „Podwójna gra — pisze — jest niemożliwa. Kto nie jest z Rosją, jest przeciw Rosji. Najmniejsza próba ugody z wrogami Rosji byłaby zdradą. Bułgaria musi wybierać między Turcją a Rosją.”

Anglia okupuje Egipt.

„Reichspost” donosi: Przez Amsterdam nadchodzi z Londynu wiadomość, że angielska rada ministrów uchwała na srodowym posiedzeniu objęcie w posiadanie Egiptu, jako angielskiej kolonii.

Natychmiast po zebraniu się Izby nastąpi proklamowanie angielskiego zwierzchnictwa nad Egiptem.

Protost Sultana.

Konstantynopol, 1 listopada.

Sultan wysłał do wszystkich mocarstw notę, w której protestuje przeciw temu, że angielska armia okupacyjna uniemożliwia mu wykonywanie praw zwierzchniczych nad Egiptem. Na podstawie tej noty protestującej Kedyw zażąda od Anglii, by zaprzestala działalności rządowej w Egipcie.

Khedyw egipski u sultana.

Konstantynopol, 1 listopada.

(T. B.) Khedyw egipski wziął udział w wzorajszym bajramie i przyjęciu u sultana.

Znamienne wypadki na Bałkanie.

Oddziały greckie w armii serbskiej. Wiedeń, 1 listopada.

„Wiener-Allgemeine-Zeitung” donosi z Budapesztu: W Sofii przy omawianiu wypadków serbskich, ogłoszono między innymi, że wśród armii serbskiej znajdują się oddziały greckie.

Ofiary „Emdena”.

Bordeaux, 1 listopada.

Ajencya Havasa potwierdza doniesienie o zatopieniu krążownika „Zemczug” i francuskiego torpedowca „Mousquete” w Pulo Pinang przez „Emden”, który zamaskowany wjechał pod flagą rosyjską do portu, a następnie odjechał z ocalonymi na morze. — Z załogi „Zemczuga” zabitych jest 25 osób, 112 rannych, a 250 zostało ocalonych. Według sprawozdań angielskich, „Emden” jechał pod flagą japońską.

Znajdujemy dalej w kronice „Kuryera” echo bitwy pod Grojcem, o której donosił nam biuletyn austriacki. Mieszkańcami Grojca, zbległymi do Warszawy zajął się komitet obywatelski, który starał się ulżyć doli bezdomnych ofiar wojny. Otwarto dla nich sklep z tanimi produktami spożywczymi, zbierano ciepłe ubrania i wynajmowano mieszkania. Bardzo pożyteczną nowość wprowadziły „Ogniska wioślarek”, otworzyły bowiem lokale, w których pozabawione ciepłym mieszkaniem mogły znaleźć kilogodzinny lub całonocny przytułek i gorącą herbatę bezpłatnie.

Do jakiego stopnia obawa przed bombami denerwowała Warszawiaków, świadczy taka notatka: Wczorzem 20 października przeprowadzono 300 aresztowań, aby ich przeprowadzić na dworzec terespolski. Gdy konwój miał ruszyć z miejsca, jeden z aresztowanych zawałił: „Lezi bomba”. W jednej chwili cały tłum rozbiegł się w różne strony. Wówczas jeden z konwojujących zastrzelił aresztanta Adama Ostrołękiego. Gdzieś indziej znowu umarła usłyszawszy wybuch — jakaś żydówka.

Wreszcie notatka z teatrów. Teatr Mały grał dnia 21 października „Warszawkę i Krakusę”, aktualną, satyryczną, barwną i uczuciową „revue” Kiedrzyńskiego, którą urozmaicają polityczne (!) tańce i dowcipne kuplety. Teatr popularny zapowiadał na ubiegłą niedzielę wznowienie przedstawień (po przerwie) pod kierownictwem Popławskiego. Na pierwszy wieczór szła sztuka patriotyczna „Grunwald”, która — jak dokument teatralny znacząca — „zdobyła już sobie wielkie powodzenie”. A więc farsa i sztuka patriotyczna, — jedna dla Warszawki, tej nieśmiertelnej, rozbawionej Warszawki — a druga dla Warszawy. Po pierwszej bawić się pragnie... a druga upaja się wielkim momentem dziejowym, by nastroić się na ton odpowiadający aktualnej i politycznej potrzebie.

Wiadomości z Warszawy.

W „Kuryerze Warszawskim” z dnia 21 października znajdujemy szereg informacji, które dość wiernie ilustrują obecne położenie i nastroje ludności warszawskiej.

Przewidywaliśmy w Warszawie zamarło życie gospodarcze i masy bezrobotnych jak również uciekinierów z terenów wojny skazane są na pomoc publiczną. Znajdujemy więc np. wiadomość, że rząd petersburski (dzienniki warszawskie piszą stale „pietrogradzki” itd) wysłał do Warszawy delegację, która z „Centralnym Komitetem Obywatelskim” obradowała nad ulżeniem losu tych nieszczęśliwych, Delegaci otrzymawszy od Komitetu materiały o rozmiarach klęsk, dotkniętą jest ludność w Królestwie z powodu działań wojennych, zwiędliły w towarzystwie prezydenta miasta schroniska dla bezdomnych i uciekinierów przy ul. Czerniakowskiej, w fabryce Lilpop i Rau, w domu księcia Stanisława Lubomirskiego i w Tow. żyłwiarskim. Następnie delegacja rządowa wyjechała do Lublina w celu zwiędzenia najbardziej dotkniętych klęską wojenną okolic lubelskiej i uszkodzone okolic gubernii chełmskiej.

Wraz z delegacją rządową z Piotrogradu przyjechał do Warszawy zarządzający głównym urzędem lekarskim Dr Malinowski, by z znanymi imię zeznanem zdrowotnym okolic, dotkniętych przez wojnę. Przewidywaliśmy chodzi o racjonalne grabienie poległych i usuwanie odpadków obozowych. Na polecenie Dra Malinowskiego „wszystkie dotychczasowe mogiły mają być rozkopane (!) i zwłoki poległych żołnierzy będą pochowane według przepisów sanitarnych”. Do pracy tej ma być użyta ludność okoliczna za wynagrodzeniem, a kierować będą specjaliści sanitary.

Jakie są rozmiary klęski wojennej? Według danych, zebranych przez urzędników zarządu ubezpieczeniowego od ognia, w gubernii lubelskiej z podróży 5719 nieruchomości uległo spaleniu lub zburzeniu 3.105. Wartość spalonych lub zburzonych domów wynosi 917.330 rubli, wartość zniszczonych nieruchomości 1.448.180 rubli.

W gubernii chełmskiej z liczby 1851 nieruchomości uległo spaleniu lub zburzeniu 1.145, wartość domów zniszczonych wynosi 232.000 rubli, wartość innych zniszczonych nieruchomości 483.000 rubli.

Z lubelskiego dochodzą do Warszawy echa wojny, która już przeszła: biuletyny o zniszczeniu, wywołanem pożogą wojenną. Ale wówczas, przed 21 października wojna stała w całej swej okropności także przed bramami syreniego grodu. Czytamy bowiem w „Kuryerze” listę ofiar bomb, jakie rzuciły lotnicy niemieccy. Kilka bomb spadło na ul. Działowa — zżede się — 18 października. Wskutek ran odniesionych przy tym wybuchu zmarli: Herc Rotholz, właściciel papieru przy Pawiej, Chana Izwer sklepowa, Ruchla Silberberg, 15-letnia sklepowa, Jankiel Heiler handlowiec, Chaja Rotholz, Skapska 19 letnia szwaczka i Hersz Kronenberg 21 letni handlowiec — wszyscy zamieszkali przy ul. Działowej. Nado znaleziono zwłoki nieznajomego żyda i nieznajomej żydówki, którzy zginęli przy wybuchu bomby na ul.

Dzielnej, a w szpitalu zmarła Kazimiera Festerkiewiczówna, śmiertelnie ranią odłamkiem bomby, spadłej przy ul. Ogrodowej Nr 49. „Ogółem — pisze „Kuryer” podczas onegdajszych wybuchów zginęło 16 osób (14 cywilnych, 1 strażnik i 1 szeregowiec), rany zaś odniosło 40 osób”. Bomby spadły widocznie w jednym dniu i w kilku miejscach.

Znajdujemy dalej w kronice „Kuryera” echo bitwy pod Grojcem, o której donosił nam biuletyn austriacki. Mieszkańcami Grojca, zbległymi do Warszawy zajął się komitet obywatelski, który starał się ulżyć doli bezdomnych ofiar wojny. Otwarto dla nich sklep z tanimi produktami spożywczymi, zbierano ciepłe ubrania i wynajmowano mieszkania. Bardzo pożyteczną nowość wprowadziły „Ogniska wioślarek”, otworzyły bowiem lokale, w których pozabawione ciepłym mieszkaniem mogły znaleźć kilogodzinny lub całonocny przytułek i gorącą herbatę bezpłatnie.

Do jakiego stopnia obawa przed bombami denerwowała Warszawiaków, świadczy taka notatka: Wczorzem 20 października przeprowadzono 300 aresztowań, aby ich przeprowadzić na dworzec terespolski. Gdy konwój miał ruszyć z miejsca, jeden z aresztowanych zawałił: „Lezi bomba”. W jednej chwili cały tłum rozbiegł się w różne strony. Wówczas jeden z konwojujących zastrzelił aresztanta Adama Ostrołękiego. Gdzieś indziej znowu umarła usłyszawszy wybuch — jakaś żydówka.

Wreszcie notatka z teatrów. Teatr Mały grał dnia 21 października „Warszawkę i Krakusę”, aktualną, satyryczną, barwną i uczuciową „revue” Kiedrzyńskiego, którą urozmaicają polityczne (!) tańce i dowcipne kuplety. Teatr popularny zapowiadał na ubiegłą niedzielę wznowienie przedstawień (po przerwie) pod kierownictwem Popławskiego. Na pierwszy wieczór szła sztuka patriotyczna „Grunwald”, która — jak dokument teatralny znacząca — „zdobyła już sobie wielkie powodzenie”. A więc farsa i sztuka patriotyczna, — jedna dla Warszawki, tej nieśmiertelnej, rozbawionej Warszawki — a druga dla Warszawy. Po pierwszej bawić się pragnie... a druga upaja się wielkim momentem dziejowym, by nastroić się na ton odpowiadający aktualnej i politycznej potrzebie.

Kronika.

Wszystkie dotychczasowe mogiły mają być rozkopane

(1) i zwłoki poległych żołnierzy będą pochowane według przepisów sanitarnych. Do pracy tej ma być użyta ludność okoliczna za wynagrodzeniem, a kierować będą specjaliści sanitary.

Wszystkie dotychczasowe mogiły mają być rozkopane (1) i zwłoki poległych żołnierzy będą pochowane według przepisów sanitarnych. Do pracy tej ma być użyta ludność okoliczna za wynagrodzeniem, a kierować będą specjaliści sanitary.

Wiadomości z Warszawy.

W „Kuryerze Warszawskim” z dnia 21 października znajdujemy szereg informacji, które dość wiernie ilustrują obecne położenie i nastroje ludności warszawskiej.

Wszystkie dotychczasowe mogiły mają być rozkopane

(1) i zwłoki poległych żołnierzy będą pochowane według przepisów sanitarnych. Do pracy tej ma być użyta ludność okoliczna za wynagrodzeniem, a kierować będą specjaliści sanitary.

Kronika.

Z miasta.

Mieszkać w Krakowie, który jest twierdzą, musimy niestety dzielić los wojny i jako podporządkowani komendzie, wraz z wojskiem słuchać jej rozkazów i rozporządzeń, jakie nakazuje bezwzględny, lecz konieczny paragraf wojny. Musimy o ile możności zastosować się do udzielonych rad opuszczenia miasta, aczkolwiek ukończyliśmy go i wygody, jakie ono daje, jako stała siedziba, z którą związany jest cały spłot węzłów naszych stosunków i egzystencji.

Zastosować się jednak do rad komendy należy, gdyż ona mając na oku ogólne względy wojny, nie zapomina o bezpieczeństwie i aprowichy ludności i z tem głębokim przeświadczeniem udziela rad, które w decydujących chwilach zmienione być mogą na rozkazy.

Wszelkie zarządzenia, zmierzające do ograniczenia ilości mieszkańców cywilnych w twier-